

Okręgowa
Izba
Radców
Prawnych
w Warszawie

Broszura informacyjna OIRP w Warszawie

Klient radcy prawnego jako konsument

**Czy zawierając umowę o świadczenie usług
prawnych z konsumentem radca prawny
może wskazać wynagrodzenie
w kwocie netto?**

Nie. Zawierając umowę z konsumentem kwota wynagrodzenia (cena) musi zostać wskazana w kwocie brutto. Zgodnie z art. 8 pkt 3 oraz 12 pkt 5 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta („ustawa o prawach konsumenta”) przedsiębiorca musi poinformować w sposób jasny i zrozumiały konsumenta o łącznej cenie lub wynagrodzeniu za świadczenie wraz z podatkami.

W ocenie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów posługiwanie się cenami netto w umowach zawieranych z konsumentami stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w postaci zaniechania wprowadzającego w błąd i utrudnia porównanie cen z innym przedsiębiorcą, który podaje ceny z podatkiem.

Czy zawierając umowę z konsumentem o świadczenie usług prawnych na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa radca prawny może zawrzeć klauzulę umownego prawa odstąpienia?

Tak. W przypadku gdy umowa jest zawierana na odległość (czyli bez jednoczesnej obecności obu stron) lub poza lokalem przedsiębiorstwa, to zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy o prawach konsumenta przedsiębiorca ma obowiązek poinformować konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy na podstawie art. 27 tej ustawy, a także wzorze formularza odstąpienia od umowy, zawartym w załączniku nr 2 do tej ustawy.

Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów.

Termin 14 dni nie rozpocznie swojego biegu gdy przed zawarciem umowy przedsiębiorca nie poinformuje konsumenta o terminie przewidzianym na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Jeśli informacja taka trafi do konsumenta później, wtedy bieg 14-dniowego terminu rozpocznie się z dniem dowiedzenia się o uprawnieniu do odstąpienia od umowy.

Zgodnie z dyrektywą 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów¹ niepoinformowanie konsumenta o możliwości odstąpienia od umowy powoduje, że okres na odstąpienie od umowy wynosi 12 miesięcy. Ponadto nie ma znaczenia, w jakim terminie oświadczenie o odstąpieniu od umowy dotrze do adresata – przedsiębiorcy. Wywrze ono skutek dopiero z chwilą dotarcia do przedsiębiorcy. Wysłanie przez konsumenta oświadczenia na adres, w tym adres poczty elektronicznej, podany przez sprzedawcę, uważa się za skuteczne złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy, jeżeli zostało ono dostarczone na ten adres.

Prawo odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość nie przysługuje konsumentowi w odniesieniu do umów m.in. o świadczenie usług, jeżeli przedsiębiorca wykonał w pełni usługę za wyraźną zgodą konsumenta, który został poinformowany przed rozpoczęciem świadczenia, że po spełnieniu świadczenia przez przedsiębiorcę utraci prawo odstąpienia od umowy.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EEG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Czy radca prawny ma obowiązek okazać polisę ubezpieczenia na prośbę klienta?

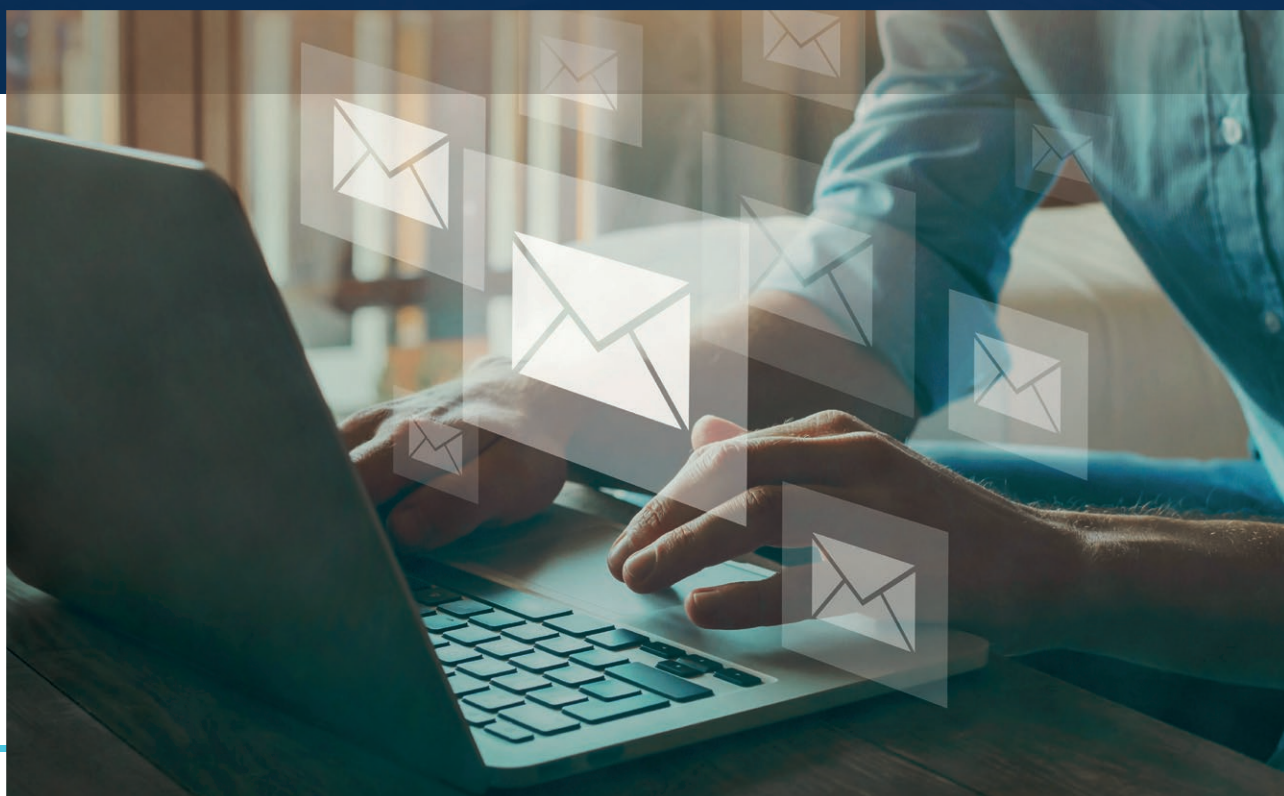

Tak. Radca prawny ma obowiązek okazać polisę ubezpieczeniową na życzenie klienta. Wynika to z art. 43 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego („KERP”) zgodnie z którym *„Na żądanie klienta radca prawny powinien okazać go o posiadanym ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu zawodu oraz o organie przyjmującym skargi na działalność zawodową”.*

Radca prawny podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności zawodowych. W ramach umowy zawieranej przez Krajową Izbę Radców Prawnych a ubezpieczy-

ciem, każdy radca prawny wykonujący zawód, zgłoszony do ubezpieczenia przez Okręgową Izbę Radców Prawnych objęty jest obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej. Minimalna suma gwarancyjna wynosi 110 000 EUR na zdarzenie. W pakiecie ubezpieczeń zagwarantowanych w ramach składki członkowskiej mieści się nie tylko obowiązkowe ubezpieczenie OC wymagane rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych, ale wiele więcej produktów oraz limitów (wzrost uzupełniającej sumy gwarancyjnej do 300 000 EUR).

Czy radca prawny może wysyłać oferty handlowe do osób fizycznych?

Nie. Radcy prawnemu nie wolno kierować ofert handlowych bez uprzedniego zwrócenia się o to przez klienta.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną („ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną”) *„(Z)akazane jest przesyłanie niezamówionej informacji handlowej skierowanej do oznaczonego odbiorcy będącego osobą fizyczną za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej”*. Ponadto takie działanie należy traktować jako czyn nieuczciwej konkurencji zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Pojęcie „informacja handlowa” zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną i oznacza każdą informację przeznaczoną bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorcy lub osoby wykonującej zawód, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia wymagań określonych w odrębnych ustawach, z wyłączeniem informacji umożliwiającej porozumienie się za pomocą środków komunikacji elektronicznej z określoną osobą oraz informacji o towarach i usługach niestandardowej osiągnięciu efektu handlowego pożądanego przez podmiot, który zleca jej rozpowszechnianie, w szczególności bez wynagrodzenia lub innych korzyści od producentów, sprzedawców i świadczących usługi.

Radca prawny nie może wysyłać bez uprzedniej zgody adresatów informacji z nazwą i adresem kancelarii oraz preferowanym zakresem usług. Jest to sprzeczne z zasadami z art. 31, art. 33 oraz art.35 KERP.

Ponadto w art. 8 dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym² wskazano, że używanie informacji handlowych, które są częścią lub stanowią usługę społeczeństwa informacyjnego świadczoną przez przedstawiciela zawodu regulowanego, jest dozwolone pod warunkiem zgodności z zasadami wykonywania zawodu, dotyczącymi w szczególności niezależności, godności i prestiżu zawodu, tajemnicy zawodowej i rzetelności wobec klientów i innych przedstawicieli zawodu.

Podobnie zgodnie z przepisem art. 24 dyrektywy usługowej 2006/123/WE³ *„Państwa członkowskie zapewniają zgodność informacji handlowych dostarczanych przez zawody regulowane, odnoszących się, w szczególności, do niezależności, godności i uczciwości zawodowej, a także do tajemnicy zawodowej z zasadami dotyczącymi wykonywania zawodu, zgodnie z prawem wspólnotowym, w sposób odpowiadający szczególnemu charakterowi każdego zawodu. Zasady dotyczące wykonywania zawodu odnoszące się do informacji handlowych muszą być niedyskryminacyjne, uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym i proporcjonalne”*.

Również w zakresie przepisów RODO⁴ przedsiębiorca musi posiadać stosowną podstawę przetwarzania danych (art. 6 RODO). W przypadku przetwarzania danych w celach marketingowych (wysyłkę informacji handlowych zaliczyć można do takich celów) będzie to zgoda osoby, której dane dotyczą.

Radca prawny może promować się m.in. poprzez stronę internetową kancelarii, prowadzenie bloga, publikacje, czy poprzez informowanie o uczestniczeniu w rankingach oraz zajętych w nich miejscach.

2 Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym).

3 Dyrektywa 2006/123/WW Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym.

4 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Jak rozumieć pojęcie „przeciętnego konsumenta”?

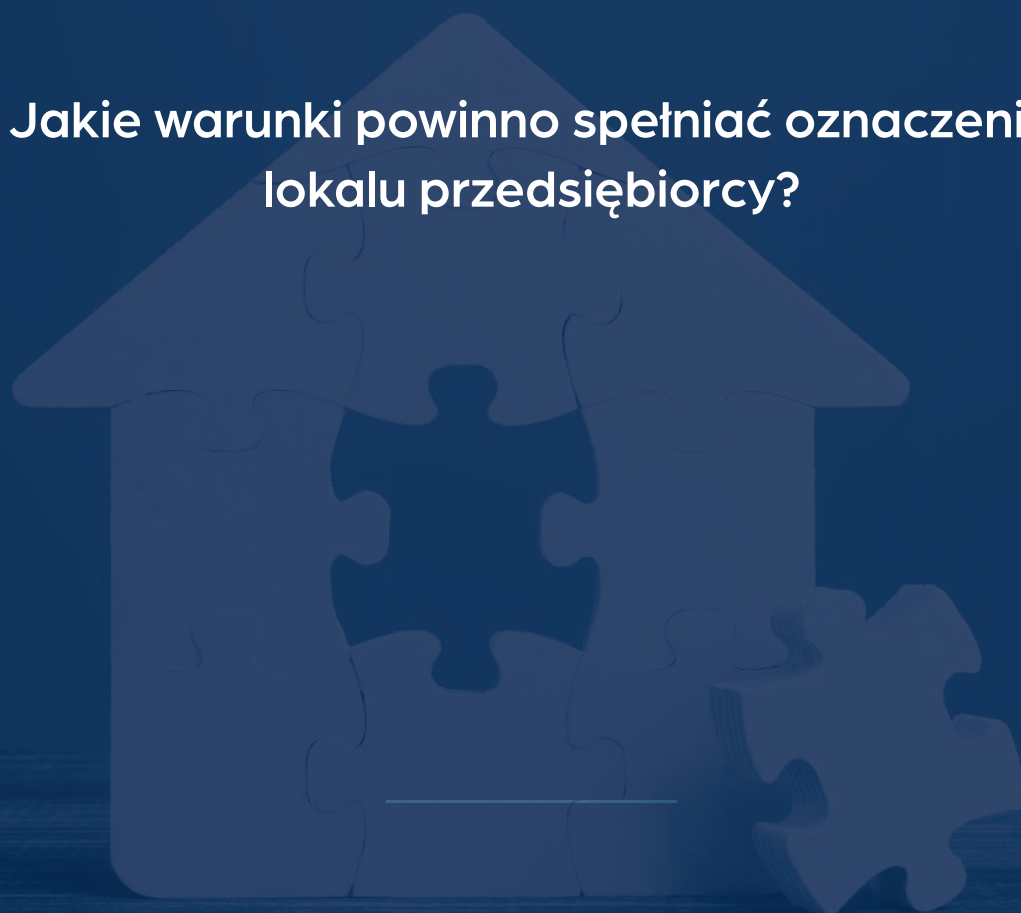
Definicja wzorca przeciętnego konsumenta w polskim ustawodawstwie jest odzwierciedleniem unijnych aktów prawnych oraz dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym („ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym”) przeciętnym konsumentem jest konsument, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oznacza to, że można od niego oczekiwać pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, chociaż wiedza ta nie może być kompletna i profesjonalna.

Przeciętny konsument nie jest specjalistą w danej dziedzinie, ale rozumie kierowane do niego informacje i potrafi je wykorzystać do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej produktu. Oczekiwania

wobec rozsądnego konsumenta wynikają przede wszystkim z tego, jak daleko sięga obowiązek informacji handlowej, jej dostępności, jasności, niedwuznaczności, pełności i odpowiedniości (decyzja Prezesa UOKiK nr 8/2010 z 29 lipca 2010 r.).

Ustalenia normatywnego modelu przeciętnego konsumenta dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Jakie warunki powinno spełniać oznaczenie
lokalu przedsiębiorcy?

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego⁵ lokal kancelarii powinien odpowiadać wymogom godności zawodu radcy prawnego oraz spełniać warunki gwarantujące prawidłowe wykonywanie zawodu radcy prawnego, w szczególności w zakresie obowiązku przestrzegania obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, zachowania poufności i bezpiecznego przechowywania dokumentów związanych ze świadczoną pomocą prawną.

Lokal kancelarii oznacza się poprzez umieszczenie tablicy z informacjami o wykonywaniu zawodu radcy prawnego. W przypadku wykonywania zawodu w formie kancelarii radcy prawnego wskazuje się oznaczenie „Kancelaria Radcy Prawnego” oraz imię i nazwisko radcy prawnego. W przypadku wykonywania zawodu w formie spółki cywilnej wskazuje się nazwę spółki cywilnej ze wskazaniem zawodu lub zawodów wspólników spółki cywilnej, przy czym obligatoryjne jest zamieszczenie informacji o wykonywaniu zawodu radcy prawnego. W przypadku wykonywania zawodu w formie spółki osobowej prawa handlowego, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, wskazuje się firmę spółki handlowej, ze wskazaniem zawodu lub zawodów wykonywanych w ramach tej spółki, przy czym obligatoryjne jest zamieszczenie informacji o wykonywaniu zawodu radcy prawnego.

Na tablicy mogą być dodatkowo umieszczone informacje obejmujące imiona i nazwiska wspólników spółek, o których mowa art. 8 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, którzy nie zostali ujęciu w brzmieniu ich firm, przysługujące tytuły i stopnie naukowe w zakresie nauk prawnych, inne przysługujące tytuły zawodowe, dane teleadresowe, a także logo kancelarii lub spółki.

Informacje zawarte na tablicy powinny być wyrażone w języku polskim, przy czym dopuszczalne jest dodatkowe zamieszczenie tłumaczenia tekstu w języku obcym. Zaleca się również zamieszczenie na tablicy informacyjnej logo Krajowej Izby Radców Prawnych.

Tablica z informacjami o wykonywaniu zawodu radcy prawnego stanowi szyld w rozumieniu art. 2 pkt 16d ustawy z dnia 23 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dlatego obok wymagań Regulaminu wykonywania zawodu tablica informacyjna musi spełniać warunki określone w przepisach tej ustawy.

⁵ Regulamin wykonywania zawodu radcy prawnego stanowi załącznik do uchwały Nr 94/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 13 czerwca 2015 r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego.

**Okręgowa
Izba
Radców
Prawnych**

w Warszawie

ul. Żytnia 15 lok. 16
01-014 Warszawa
NIP 526 025 09 43

tel. 22 403 33 44
oirp@oirpwarszawa.pl

www.oirpwarszawa.pl

Klaudia Chróścik